

Dr. T. Gluziński

Pędziszem na południe

XIII

Stutysieczna Ferrara jest dzisiaj tylko stolicą jednej z rozlicznych prowincji włoskiego królestwa. Ale kiedyś, w okresie odrodzenia tętniło tutaj bujne życie. Miasto bogaciło się handlem, a wspaniały dwór książąt d'Este promieniował blaskiem sztuki na całą Europę. Tutaj cieszyli się łaską księżną słynni poeci renesansu; dwórzaninem książęcym był tu ongiś Anioł, a później Torquato Tasso

ne, zawierające ceramikę, sięgającą czasów etruskich. Ulicami, w których co krok prawie napotyka się na renesansowe pałacyki o kolumnowych podwórzach, wracamy do samochodu. Jak zwykle, pora nam w drogę. Upał dzisiaj nieznośny i trzeba prawdziwego zapału, by się poruszać i zachwycać pięknem sztuki.

Nagle stajemy zdziwieni. Więc

stałości dawnej wspaniałości księżęj siedziby Buonacolsich i Gonzagów. Z rzymskich czasów Mantuy, w której ujrzał światło dzień ne Wirgiliusz, nie pozostało nic.

Zato o chwale odrodzenia świadczy imponujący kościół św. Andrzeja o jednakowym wnętrzu; nawa długości ponad 100 metrów, a sufit zdobny kasetonami, jak niektóre sale na Wawelu. Na tak olbrzymim obszarze czyni to niesłychane wrażenie.

Katedra z romańskiej bazyliki przebudowana na gotyk posiada wnętrza już barokowe. I tutaj również kasetony na sufitach, ale wobec rozrzuca w pięciu nawach nie czynią tak oszałamiającego wrażenia.

Jedziemy dalej na północ ku Weronie. W szybkim tempie przebywamy 40 km. W Veronie zamierzamy tylko odwiedzić rzymską arenę, znaną mnie i Władkowi z dawniejszych lat. Przed areną ustawiamy auto.

Chodzimy po wysokich, kamiennych stopniach, a raczej ławach, na których za czasów cesarów siadywało pospólstwo, domagające się igrzysk. Na szerokiej arenie, na której przed kilkuset laty wielkimi obficie przelewali krew gladiatorzy i męczennicy chrześcijańscy, rozszarpywani przez lwy i tygrysy, teraz rozbierają właśnie konstrukcję sceny, która służyła niedawno do jakiegoś przedstawienia pod gołym niebem.

Wyszliśmy na sam wierzchołek murów i podziwiamy widok na miasto. A potem, skacząc z ławy na ławę, schodzimy w dół. Nagle słyszę okrzyk Wiktora i widzę, jak Władek pochwyił go za nogę i z całym wysiłkiem zma-

ga się do rannego. Leją mu w ranę jodynę i już przygotowali zastrzyk przeciwwężowy. Dowiedziawszy się, żeśmy Polacy, opowiadają nam, że mieli kiedyś pracownika - farmaceutę, Polaka. Pewnie żył, myślimy sobie.

Ale najwyższa pora, by wkroczyć Krwotok z nogi już ustał, a tu gorliwi farmaceuci chcą Wiktora obzwać i rożnąć go. Wiktora zachowuje się biernie, traktując całą przygodę, jak dopust losu, choć mu tłumaczą, że pozardrościł sławy gladiatorowi męczennikom i zapragnął także na arenie przeżyć krew.

Stałem na moim i Wiktor pokuścił się do samochodu. Okazało się, że szczęśliwym prorokiem, bo już nazajutrz tylko lekki ból przypominał Wiktorowi o wielkim gwoździu i o spóźnionym o kilkanaście wieków występie na arenie.

Siabsi o jedną uszkodzoną nogę jedziemy dalej. Już zapada wieczór. Zbliżamy się do jeziora Garda. Już raz i drugi odsłania się nam niebieska toń. Mijamy małe miasteczko Garda. Tu właśnie, na północy Włoch, znowu cyprysy i palmy, których nie ujrzy w całej Lombardii. Jeszcze parę kilometrów wzdłuż jeziora i w pomroce nocnej przez wąską aleję cyprysową, stromo w dół wiodącą, prawie staczamy się z samochodem przed schronisko wycieczkowe, o szumnie brzmiącej nazwie „Locanda di San Vigilio“.

Verona — wnętrze areny

ga się ze skrzywionym boleśnie. Podbiegam przerażony i widzę, jak długa deska przywarła do tenisowego pantofla Wiktora. Po chwili Władek odrywa deskę z ogromnym gwoździem i na kamienną ławę leje się krew.

Bierzemy Wiktora pod ramię i na gwałt opuszczamy arenę, poszukując apteki. Na szczęście jest w pobliżu. Cały personel rzucił

Na werandzie z widokiem na łagodnie sfalowane jezioro spożywamy obiad. A potem pada propozycja, by spróbować włoskiego aperitivo. Niestety nie znamy gatunków. Od czego jednak reklama?

Co chwila przy drodze widywaliśmy kolosalne ogłoszenia, sławiliście

(DOKONCZENIE OBOK)

Historia ekspresów transkontynentalnych

Posługujemy się wszyscy koleją, tym najpowszechniejszym i dzisiaj środkiem masowej komunikacji kolejowej?

Jest ona bardzo ciekawa. Np. weźmy wielkie pociągi transkontynentalne. Pierwszy taki pociąg zestawiony został w 1869 roku na linii New-York — San-Francisco, wynoszącej 5.200 kilometrów. Połączył on brzeg Oceanu Atlantyckiego z Oceanem Spokojnym. Budowa trasy tej — podczas najgwałtowniejszych walk domowych między stanami północnymi a południowymi w Ameryce — trwała pełnych pięć lat. Od tego czasu uruchomiono w Stanach jeszcze dwie linie transkontynentalne i jedną linię transkanadyjską. W Południowej Ameryce przebiega inna linia transkontynentalna, na przestrzeni 1.400 km. z Buenos Aires do Valparaíso, pnąc się po niebo- siężnych przełęczach Andów i Kordylierów. Linia kolejowa wznosi się do 2.300 m. wysokości. Owa kolej transandyska otwarta została w 1911 r. — Najdłuższą linią kolejową świata jest kolej transyberyjska, biegnąca na przestrzeni ośmiu tysięcy kilometrów. Budowano ją je-

denaście lat — od 1892 r. do 1903.

Drugą wielką koleją w Azji jest linia transkaspjska, biegnąca od morza Kaspijskiego do granicy chińskiej na przestrzeni 1.900 km. Budowa tej kolei, przebiegającej pustynne obszary piaszczyste, trwała trzy lata i została ukończona w 1888 r. Trzecia transkontynentalna linia azjatycka to tzw. „Turksib“, łącząca na 1.600 km Syberię z Turkestanem, wybudowany przez Sowietów w 1930 r. W Małej Azji istnieje linia transarabska, biegnąca z Damaszku do Medyny na przestrzeni 1.307 km. Wybudowana została ona jeszcze za rządów tureckich, w celu umożliwienia wiernym odbywania niemyślanych pielgrzymek do świętej Mekki. Nowa francuska linia transaharyjska będzie liczyć 2.200 km. Istnieje wreszcie jeszcze jedna wielka magistrala transkontynentalna, zbudowana podczas wojny światowej w 1917 r. — linia transaustralijaska, przebiegająca 1.700 km z wschodu na zachód tej piątej części świata. Środkowa część tej kolei przeprowadzona została przez jedną z największych pustyni świata — Wiktorie.

Internat dla dziewcząt perskich

Szach Pahlewi opiekuję się młodzieżą

Kraje wschodu cywilizują się coraz bardziej. Szach Pahlewi, władca Persji, otworzył w Teheranie internat dla dziewcząt co w rodzaju dawnego rosyjskiego Marynki Instytutu. Pensjonarki będą przyjmowane w wieku od 12 do 18 lat. Program nauk obejmuje domowe gospodarstwo, jak kuchnię, krawiectwo, pranie i prasowanie, trykotarstwo, cukiernictwo, higienę ogólną i wychowanie dzieci. Pierwszeństwo w uzyskaniu miejsc będą miały ubogie dziewczęta, pozbawione środków do życia, córki pole-

głych żołnierzy czy zmarłych w służbie funkcjonariuszów państwowych. Na drugim miejscu idą sieroty bez ojca i matki, potem dziewczęta osierocone przez ojca i wreszcie dziewczęta osierocone przez matkę.

Wychowankami tego instytutu mogą być tylko czyste krwi Persjanki, cieszące się pełnym zdrowiem. Po ukończeniu zakładu wychowanki otrzymują dyplomy z tytułami „Wychowanek Zakładu Narodowego“, co zapewni im do końca życia opiekę władz Teheranu i Persji.

więcej dobroć i błogosławione włościwości „Fernet Branca, aperitivo digestivo“. Zamawiamy.

Gospodyni robi zdziwioną minę, ale podaje butelkę i nalewa. Ledwo odeszła, kosztujemy. Straszne!

Gdyby zebrać pociąg z całego świata i sporządzić z niego najmocniejszy wyciąg i nie oczekując śmierci gościowi kazać wypić haustem, to byłby dopiero efekt jednego, małego lyku Fernet Branca. To czarownica jakaś zaprawiała ten napój swą jadowitą siłą, a może szatani kapali w nim swe obmierzłe ciała, bo najbardziej lotrowska fabryka nie posiada — moim zdaniem — tej mocy, by sporządzić taki beznamiętny!

Z Władkiem porozumiałem się wzrokiem i — korzystając z tego, że Wiktor zapatrzył się na jezioro — wyekspediowaliśmy Fernet Branca do wody. Po chwili Wiktor w przekonaniu, żeśmy już zdążyli pochłonąć to paskustwo, ze skrzywieniem wlał swą porcję do gardła.

Nazajutrz po jeziorze w pobliżu Locanda di San Vigilio pływały zdechłe ryby, białymi brzuchami odwrócone do góry. Ludziska dziwił się, co się rybom stało, ale ja i Władek byliśmy pewni. Można powiedzieć, że tego właśnie oczekiwaliśmy.

Nieszcześnie piewonogie sko-

B. HOFMANN

23)

NIEJAKI PAN DE KATT

Powieść współczesna

Autoryzowana adaptacja Eugeniusza Bałuckiego.

Do antykwariatu Fokinga w Amsterdamie, gdzie przechowywano rzeczy pozostałe w spadku po kapitanie Kai Kragu, przetrzacone na licytację, dokonano zagadkowego włamania. Nic nie zgineło.

— Stantona uprzątnęli tegoż dnia o świcie — rzekł Weninga. — Jest słaba nadzieja utrzymania go przy życiu, ma przekłuty worek sercowy. W każdym razie dużo czasu upłyne, zanim go można będzie przesłuchać. — Po krótkiej przerwie podjął: — Panie poruczniku, czy mógłbym się zobaczyć z panną Malinowską?

— Oczywiście, panie komisarzy! Wolno wiedzieć, w jakiej sprawie?

— Chciałbym wyjaśnić niektóre szczegóły, dotyczące spadku...

— Dobrze, panie komisarzy. Moja kuzynka zatrzymała się w hotelu „Continental“. Jeśli pan sobie życzy, mogę do niej ślad zadzwonić.

— Proszę bardzo! — zgodził się pośpiesznie Weninga. — Pan będzie łaskaw zapisać, czy panna Malinowska może mnie zaraz przyjąć. A pańska kuzynka wie, że pan tu jest?

— Wie. Dopiero dziś rano czytałem ogłoszenie, wróciłem do hotelu i powiedziałem kuzynce, że idę na policję.

— Kramer, niech się pan połączy z hotelem „Continental“! — rozkazał Weninga urzędnikowi, który prowadził protokół.

— Moja kuzynka zna całą sprawę — podjął Orda. — Wtajemniczyłem ją we wszystko wczoraj wieczorem, gdy siedzieliśmy w restauracji hotelowej. Nawiasem mówiąc, widziałem tam de Katta.

— Samego? — zapytał Rottwijn.

— Nie, był w towarzystwie jakiejś pani.

— Proszę, panie poruczniku! — przerwał Kramer, podając słuchawkę Ordzie.

— Hotel „Continental“?... Proszę 412!

Po chwili Orda usłyszał:

— 412 nie odpowiada, łączę z portierem!

— Czy panna Malinowska z numeru 412 wyszła na miasto?... Nie, nie trzeba przeskakać! Proszę powiedzieć pannie Malinowskiej, że wkrótce przyjadę do hotelu z jeszcze jednym panem... Tak, tak! Właśnie o to chodzi, by na nas czekała! Dziękuję!... Co?... Dobrze, niech pan zapisze... Henryk Orda!... Tak! — Położył słuchawkę i zwrócił się do Weningi: — Moja kuzynka z kimś rozmawia w sali do korespondencji. Mam wrażenie, że to jest notariusz Reuter. Kuzynka chciała go odwiedzić, ale widocznie on się nie doczekał i sam przyszedł.

— Jeśli dobrze zrozumiałem, pan porucznik chce mi towarzyszyć — wrócił Weninga. — Będę się cieszył podwójnie, jeśli pan się podejmie obowiązków tłumacza.

— Zbyteczne, panie komisarzy! — uśmiechnął się oficer marynarki. — Moja kuzynka mówi dość poprawnie po holendersku.

— Polka i włada językiem holenderskim? — zdziwił się Weninga. — Niezmiernie rzadkie zjawisko!

— Zajmę się tym panem Akrubą — rzekł po cichu Rottwijn, zdjęt okulary i przetarł je starannie chustką do nosa.

— Podwieziemy pana do hotelu „Carlton“.

Wyszli we trzech na schody.

— O, do diabła! — wyrwało się Ordzie, który wiedział, że to był najdroższy hotel w Amsterdamie. — Ten pan Akruha musi być bardzo bogaty!

— Tak się wydaje — odpowiedział obojętnie Weninga.

— A pani van Straaten też tam mieszka?

— Oczywiście — oświadczył Rottwijn. — Zajmuje wytworny apartament: dwa pokoje, przedzielone salonem. Łazienka też jest.

Orda popatrzył z ukosa na wywiadowcę.

— Pan wszystko wie...

— To należy do moich obowiązków — uśmiechnął się skromnie Rottwijn.

Wyszli na ulicę i wsiadli do samochodu. Przed hotelem „Carlton“ wysadził wywiadowcę, a sami pojechali dalej.

W „Continentalu“ portier zameldował, że panna Malinowska czeka w czytelni hotelowej, zawałał boya i kazał ich tam zaprowadzić.

Gdy weszli do czytelni, dziewczyna odłożyła dziennik i skinęła głową kuzynowi. Oprócz niej w czytelni nikogo nie było.

Orda zbliżył się.

— Pozwól, Halu, że ci przedstawię pana Weningę, komisarza policji.

Dziewczyna popatrzyła z ledwo dostrzegalnym zdziwieniem, potem uśmiechnęła się swobodnie i wyciągnęła dłoń, którą Weninga uściśnął z ukłonem.

Skierowali się w kąt czytelni i zasiadli przy małym stoliku.

(D. c. 2.)